

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3041

Vragen van het lid **Van der Lee** (GroenLinks) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *het toezicht en de handhaving van de energiebesparingsplicht* (ingezonden 12 mei 2020).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 5 juni 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het verkennend onderzoek «Onderzoeksrapport Adromi – Toezicht & handhaving Energiebesparingsplicht» dat in opdracht van de Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (RKC-WVOLV) is uitgevoerd?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat vindt u ervan dat de omgevingsdiensten van de WVOLV-gemeenten de energiebesparingsplicht van bedrijven en instellingen onvoldoende handhaven, en dat bedrijven met de huidige bezoekfrequenties gemiddeld slechts eens per 15 à 20 jaar gecontroleerd worden op het voldoen aan de energiebesparingsplicht?

Antwoord 2

Allereerst hecht ik eraan om te noemen dat gemeenten gaan over hun eigen omgevingsdiensten en dat gemeenteraden hun college kunnen bevragen of aanspreken op rekenkamerrapporten van de door hen ingestelde rekenkamers.

Met de introductie van de informatieplicht en de extra inzet op het onderwerp energiebesparing zijn veel bevoegde gezagen, brancheverenigingen en bedrijven actief aan de slag gegaan met energiebesparing. Ik verwacht daarom dat ook de gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg dit onderwerp actief oppakken.

¹ Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg, 13 maart 2020, «Onderzoeksrapport Adromi – Toezicht & handhaving Energiebesparingsplicht» (<https://www.rekenkamerwolv.nl/wp-content/uploads/2018/03/2020-03-13-Onderzoeksrapport-Adromi-Toezicht-handhaving-Energiebesparingsplicht.pdf>)

Vraag 3 en 4

Bent u het met de onderzoekers eens dat bedrijven in ieder geval eenmaal binnen de terugverdienperiode van vijf jaar gecontroleerd zouden moeten worden om de effectiviteit van energiebesparingsmaatregelen beter in kaart te brengen? Zo nee, kunt u toelichten waarom niet? Zo ja, hoe wilt u er in de praktijk voor zorgen dat dit daadwerkelijk gebeurt?

Hoe verhoudt het gebrek aan handhaving binnen de WVOLV-gemeenten zich tot de handhaving in andere Nederlandse gemeenten? Kunt u dit aan de hand van cijfers nader toelichten, of bent u bereid nader te onderzoeken of dit probleem zich ook binnen andere gemeenten voordoet?

Antwoord 3 en 4

Omdat de decentrale overheid bevoegd gezag is voor de toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht, wordt er geen centrale registratie bijgehouden.

Er bestaan logischerwijs verschillen tussen hoe gemeenten en omgevingsdiensten toezicht houden en handhaven. Een van de redenen voor het introduceren van de informatieplicht was ook het verbeteren van toezicht en handhaving door het decentrale bevoegd gezag.

Een logische frequentie voor periodieke bedrijfscontrole zou de vierjaarlijkse informatieplichtronde zijn. De door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) aangebrachte rubricering van de informatieplichtrapportages maakt informatie-gestuurd toezicht mogelijk. Niet elk bedrijf hoeft daarom daadwerkelijk fysiek bezocht te worden.

Ik heb eind 2019 extra capaciteit beschikbaar gesteld in het kader van de uitvoering van het Urgenda-vonnis. In de brief aan uw Kamer van 24 april 2020 (Kamerstuk 32 813, nr. 496) heb ik bovendien aangegeven dat ik opnieuw € 5 miljoen beschikbaar stel voor deze maatregel «versterkte uitvoering energiebesparings- en informatieplicht».² Aan de hand van een vastgestelde «menukaart» met onder andere gevelcontroles, bedrijfsbezoeken en administratieve activiteiten, kunnen bevoegde gezagen opnieuw extra capaciteit aanvragen voor de periode 2020 en 2021. Overigens biedt deze ondersteuning inzicht in wat er additioneel aan toezicht en handhavingsactiviteiten gepland en uitgevoerd wordt. Rijkswaterstaat/Kenniscentrum InfoMil publiceert per gemeente deze gegevens online: <https://vue.databank.nl/dashboard>.

Vraag 5 en 6

Bent u bekend met het feit dat hercontroles (in lijn met de landelijke leidraad handhavingsacties) na overtredingen ontbreken en dat WVOLV-gemeenten geen concrete doelstellingen voor energiebesparing binnen bedrijven en instellingen in hun agenda hebben opgenomen?

Bent u het met de onderzoekers eens dat dergelijke hercontroles de implementatie van energiemaatregelen aanzienlijk kan versnellen en dat het verloop van de energietransitie daardoor beter in kaart kan worden gebracht? Zo nee, kunt u nader toelichten waarom niet? Zo ja, hoe wilt u ervoor zorgen dat deze hercontroles daadwerkelijk worden doorgevoerd?

Antwoord 5 en 6

Hoe gemeenten, die bevoegd gezag zijn op dit punt, omgaan met hercontroles, is aan hen. Het Rijk ziet hercontroles als een effectief middel om energiebesparing te realiseren. Ik ben dan ook van plan hercontroles toe te voegen aan de genoemde menukaart van de maatregel «versterkte uitvoering energiebesparings- en informatieplicht». Deze capaciteit is echter additioneel. Gemeenten moeten zelf aan de slag met deze bestaande wettelijke taak.

Vraag 7 en 8

Deelt u de visie van de onderzoekers dat energiecontroles doelgerichter en efficiënter kunnen worden doorgevoerd als gemeenten concrete energiedoelstellingen voor bedrijven en instellingen opstellen? Deelt u dat dit de uitvoerende taak van de omgevingsdiensten en de controlerende taak van de gemeenteraden ook concreter en makkelijker uitvoerbaar maakt? Zo nee, kunt

² Meer informatie: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/versterkte-uitvoering-energiebesparings/>

u uw antwoord nader toelichten? Zo ja, hoe wilt u gemeenten stimuleren om dit in de praktijk te realiseren?

Bent u bereid over de hele linie het toezicht op en handhaving van de Energiebesparingsplicht te versterken en tevens te onderzoeken of het mogelijk is om goede naleving van de plicht te koppelen aan de steunmaatregelen in het kader van de coronacrisis? Bijvoorbeeld door gedeeltelijke terugbetaling van deze steun te eisen als een bedrijf overduidelijk nalatig is geweest bij het naleven van de energiebesparingsplicht?

Antwoord 7 en 8

De energiebesparingsdoelstellingen zijn vastgelegd in het Energieakkoord en de energiebesparingsplicht is wettelijk vastgelegd. Deze verplichting is concreet uitgewerkt met sectorspecifieke Erkende Maatregelenlijsten en de rapportage in het kader van de informatieplicht. Het uitvoeren van toezicht en handhaving op deze wettelijke taak kan door gemeenten en gemeenteraden met deze uitwerking effectief opgepakt worden. De omgevingsdienst voert toezicht uit in opdracht van de gemeente. Het is aan gemeenten om of zelf aan de slag te gaan of de omgevingsdienst structureel de opdracht te geven toezicht bij bedrijven uit te oefenen.

Ik stimuleer gemeenten energiebesparing voortvarend op te pakken. Naast de genoemde maatregel «versterkte uitvoering energiebesparings- en informatieplicht» heb ik drie brieven verstuurd naar de colleges van burgemeester en wethouders om hen te informeren over de informatie- en energiebesparingsplicht. In mijn brief van februari 2020 heb ik aan elk college in Nederland gemeld hoeveel bedrijfsvestigingen in de betreffende gemeente gerapporteerd hebben, hoeveel daarvan op grond van de rapportage extra toezicht vergen en hoe zich dat tot landelijke gemiddelden verhoudt. Ik heb hen tevens gewezen op de mogelijkheden voor extra ondersteuning bij het toezicht op energiebesparing en de colleges opgeroepen om werk te maken van energiebesparing bij bedrijven en instellingen. Het is nu aan de gemeenten en de gemeenteraden om aandacht aan de uitvoering van deze wettelijke taak te geven.

U noemt verder de coronacrisis. Momenteel wordt ambtelijk verkend wat het effect is (van de gevolgen) van de COVID-19-uitbraak op het klimaat- en energiebeleid en op welke manier eventuele herstelmaatregelen de vergroening van de economie kunnen bevorderen. Het streven is om de Tweede Kamer hierover voor de zomer nader te informeren.